

Irodalom- és tudománytörténeti bevezetés – Biblia

BBN-HEB-241 / HEB11-302

2012. őszi félév

Bányai Viktória

Kánon (a héber kánon története, alexandriai kánon)

1. ALAPFOGALMAK:

Ha-szefarim / Biblia, *Kitvé ha-kodes / Mikra*

Szefer ha-berit / diatheke

Tanakh = Tora (Humas)/ Pentateukhosz + Neviim (risonim, aharonim) + Ketuvim / Hagiographa; hames megillot

szefarim hicconim / apokrif; deuterokanonikus / apokrif irodalom, pszeudepigrafikus irodalom

kanonikus – akanonikus fogalmai: metammé et ha-jadajim, alternatív kánonok (Qumrán)

2. Egységek, könyvek száma és sorrendje

3. A KÁNON KIALAKULÁSA – Kronológia, műfajok

a. Tora: Jósijahu reformjai, Ezra (i.e. V-IV. század)

b. Neviim: korai próféták (risonim, történeti könyvek); kései próféták (aharonim, írópróféták, kispróféták); próféták kronológiája (ie. III. század)

c. Ketuvim: bölcsességirodalom, kései történeti könyvek, liturgikus és szerelmi költészet (isz. I. sz.)

rabbini viták szempontjai (Ezékiel, Mislé, Kohelet, Sir ha-sirim, Eszter)

kánon kialakításának elvei: keletkezés ideje, tartalom, inspiráció kérdése

4 Ezsd. 14,18skk és Josephus (Apion 1,39-41) hagyománya

4. A KÁNON LEZÁRÁSA

Javne (?)

5. GÖRÖG (ALEXANDRIAI) KÁNON

Septuaginta (LXX) fordítás története (Ariszteász-levél) -

Beosztása: könyvek sorrendje a héber Bibliához képest, műfajok szerinti fejezetek

Többletek - Deuterokanonikus könyvek:

történeti könyvek: Tóbit könyve, Judit könyve Makkabeusok könyve (1-2)

prófétai könyvek: Báruk könyve

bölcsességirodalom: Ben Szira (Jézus, Sirák fia), Salamon bölcsessége

6. RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

Gen, Ex, Lev, Num, Deut

Jos, Jud, 1Sam, 2Sam, 1Reg, 2Reg

Jes, Jer, Ez, Hos, Joel, Am, Ob, Jon, Mikh, Nah, Hab, Cef, Hag, Zekh, Mal

Ps, Job, Prov, Rut, Cant, Koh, Lam, Eszt, Dan, Ezr, Neh, 1Chron, 2Chron

(Héber címeket is!)